Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 7(41) 2024

УДК 378.091.26-057.87

https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-7(41)-509-519

Скібіна Олена Володимирівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, 36003, https://orcid.org/0000-0001-8742-4305

ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті представлено результати теоретичного дослідження проблеми формування технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання під час здобуття вищої освіти. Обгрунтовано, що технологічна компетентність є невід'ємною складовою професійної підготовки педагога професійного навчання, що забезпечує можливість здійснення ефективної технологічної діяльності на підприємствах конкретної галузі економіки, а також реалізації навчально-виробничого процесу в закладах професійно-технічної освіти. Уточнено поняття «технологічна компетентність педагога професійного навчання», під яким розуміється інтегративна цілісність знань, умінь та навичок, що зумовлює якість технологічної діяльності педагога в технічній та педагогічній областях. Визначено структурні складові технологічної компетентності: мотиваційно-ціннісний, когнітивний і діяльнісний компоненти. Обґрунтовано педагогічні умови ефективності формування технологічної компетентності: спрямування змісту, форм та методів викладання дисциплін професійного циклу на формування технологічної компетентності студентів з урахуванням механізму внутрішньоособистісного розвитку; забезпечення гуманного, особистісно-орієнтованого характеру взаємодії студентів та викладачів; удосконалення змісту технологічних практик як підґрунтя для формування технологічної компетентності студентів, що дозволило результативно формувати кожен компонент технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання.

Ключові слова: компетенція, компетентність, професійна компетентність, компоненти, педагогічні умови.

Skibina Olena Volodymyrivna Candidate of pedagogical sciences, associate professor of the department of professional education, restaurant and tourist business, Luhansk Taras Shevchenko National University, St. Ivan Bank, 3, Poltava, 36003, https://orcid.org/0000-0001-8742-4305

 509

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 7(41) 2024

FORMATION OF TECHNOLOGICAL COMPETENCE OF THE FUTURE TEACHER OF PROFESSIONAL TRAINING

Abstract. The article presents the results of a theoretical study of the problem of the formation of technological competence of the future teacher of vocational education during the acquisition of higher education. It is substantiated that technological competence is an integral component of the professional training of a teacher of vocational training, which provides the possibility of effective technological activity at enterprises of a specific branch of the economy, as well as the implementation of the educational and production process in vocational and technical education institutions. The concept of "technological competence of a teacher of vocational education" has been clarified, which means the integrative integrity of knowledge, abilities and skills, which determines the quality of the teacher's technological activity in the technical and pedagogical fields. The structural components of technological competence are defined: motivational-value, cognitive and activity components. The pedagogical conditions for the effectiveness of the formation of technological competence are justified: directing the content, forms and methods of teaching the disciplines of the professional cycle to the formation of the technological competence of students, taking into account the mechanism of intrapersonal development; ensuring humane, person-oriented interaction between students and teachers; improvement of the content of technological practices as a basis for the formation of the technological competence of students, which made it possible to effectively form each component of the technological competence of the future teacher of vocational training.

Keywords: competence, competence, professional competence, components, pedagogical conditions.

Постановка проблеми. Перехід України до нових економічних стосунків, конкуренція країн на світовому ринку потребує розвитку наукомістких технологій, що неможливо без підготовки кадрів, здатних до створення та впровадження у різних галузях народного господарства інноваційних продуктів світового рівня. Реалізація всіх складових інноваційного розвитку країни неможлива без зміни підходів до підготовки кваліфікованого та компетентного кадрового потенціалу, структурної та змістовної модернізації системи професійної освіти. Підвищення вимог до сучасних фахівців промислових підприємств спричиняє зростання ролі педагогів професійного навчання та їхньої відповідальності за підготовку молодого покоління. Тому, стає очевидною необхідність зміни підходів до профільної підготовки педагогів професійного навчання, саме її значимої складової – технологічної підготовки, що забезпечує формування технологічної компетентності.

Функціональний аналіз змісту і характеру професійної діяльності педагога професійного навчання кваліфікує його працю як специфічний вид

діяльності. Педагогу професійного навчання необхідно виконувати широкий спектр соціально-професійних функцій, володіти «універсальними» здібностями, що включають наявність робітничої професії відповідного розряду, інженерної спеціальності і володіння педагогічними навичками в ролі педагога професійного навчання.

Оскільки технологічна підготовка відображає специфіку виробничої діяльності на галузевих підприємствах та в організаціях, то дослідниками практично не робилися кроки щодо пошуку її універсальних моделей та інструментів при підготовці майбутніх педагогів професійного навчання. Якщо й проводилися дослідження щодо формування тих чи інших компетентностей чи готовності до окремих видів галузевої діяльності, то вони завжди реалізовувалися у прив'язці до конкретного профілю підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти професіоналізму, основу якого складають компетентності, становлять сферу наукових інтересів багатьох зарубіжних та вітчизняних дослідників. Дослідженням основних проблем реалізації компетентнісного підходу в освіті займалися О. Бермус, І. Бех [1], І. Зимня, В. Краєвський, О. Онопрієнко, А. Гедзик, О. Савченко, А. Хуторський. Питання підвищення якості освіти шляхом її технологізації привертають увагу В. Беспалька, В. Гузеєва, М. Кларіна, Л. Мітіної, Г. Селевка, А. Сластьоніна та інших. Розробленістю проблем компетенцій і компетентностей відрізняються дослідження зарубіжних авторів: Р. Бадера, Р. Коллінза, Д. Мертенса, Б. Оскарсона, Дж. Равена та ін.; та дослідження вітчизняних науковців: О. Овчарук, О. Пометун, С. Гончаренко, Н. Ничкало та ін. Роль технологічного підходу до організації навчання розкрито в роботах Ю. Бабанського, А. Вербицького, Ю. Кулюткіна, В. Сластеніна; проблеми формування технологічної культури вчителя досліджено у працях А. Бермус, Л. Зевіна, М. Левіною, В. Моштук [6], С. Ткачук; дослідження особливостей формування технологічної компетентності педагогів представлені у роботах Л. Подоляк та В. Юрченка [9], О. Марущак [5], Л. Куліненко [4].

Однак, серед науковців не сформувалося єдиного погляду на зміст технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання. Тому для виявлення значення технологічної компетентності у світлі ідей сучасної парадигми освіти, необхідно з’ясувати її сутність і умови формування.

Мета статті. Стаття присвячена дослідженню проблеми формування технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання.

Цілі статті: визначити стан розробленості проблеми дослідження у педагогічній теорії та практиці; визначити сутність та структуру технологічної компетентності педагога професійного навчання та особливості її формування; виявити комплекс провідних педагогічних умов формування технологічної компетентності.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 7(41) 2024

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день у сучасній освіті є спроба розробки теоретичних конструкцій, які дозволяють визначити сутність, структуру, основні особливості технологічної компетентності студентів. Але при існуючому різноманітті підходів до вивчення різних сторін особистості педагога професійного навчання, сьогодні залишаються недостатньо вивченими його основні функції як основного критерію професійних вчинків особистості, що збуджують студента до активної професійної самореалізації, до прояву свого професійного «Я». Залишаються маловивченими позиції щодо форм та методів формування технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання.

Слідуючи загальнонауковим традиціям, ми вважаємо за необхідне почати характеризувати задану нами проблему з дефініції основних понять, які складають логіко-змістовну основу дослідження. Визначення сутності та структури технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання може бути розкрито у контексті представлення таких понять, як «компетентність», «компетенція», «професійна компетентність», «технологічна компетентність».

Проблема при розгляді понять компетентність та компетенція полягає в їх множинних характеристиках та відмінностях загальноприйнятого тлумачення. Розглянемо різні формулювання, висловлені дослідниками, аналізуючи їх із погляду ототожнення і диференціації.

Спробуємо розрізнити поняття «компетентність» та «компетенція», порівняти визначення. По-перше, поняття «компетенція» і «компетентність» логічно, змістовно та в смисловому аспекті зумовлені між собою, оскільки взаємопов'язані та безпосередньо корелюються між собою. Первинним є поняття «компетенція», яке безвідносне, немає якісних показників. Всі інші поняття мають якісну характеристику, формуються і розвиваються.

На думку науковців [1, 2, 10], під терміном «компетенція» розуміють готовність особистості до певної діяльності. Причому це базується на існуючих знаннях та досвіді, які набуваються у процесі навчання. Отже, компетенція - готовність людини мобілізувати свої знання, вміння і зовнішні ресурси, щоб ефективно діяти у певних життєвих ситуаціях.

Аналізуючи запропоновані цілим рядом авторів тлумачення компетентності, ми визначили, що переважна більшість дослідників трактують поняття компетентності через особистісні якості.

Наприклад, І. Зимня, визначає компетентність як актуалізовану, інтегративну, таку, що базується на знаннях, інтелектуально й соціокультурно зумовлену особистісну якість, яка проявляється в діяльності, поведінці людини, у її взаємодії з іншими людьми під час вирішення різноманітних завдань [14].

На думку А. Хуторського, компетентність – це квінтесенція цільових, змістовних, смислових, творчих, емоційних, ціннісних характеристик особистості. Автор підкреслює, що компетентності, які формуються в учнів, - це

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 7(41) 2024

багатопланові, багато структурні характеристики учня, схильні до впливу величезної кількості зовнішніх і внутрішніх факторів. Їх не можна трактувати як набір предметних знань та умінь.

У межах традиційного розуміння результату освіти усвідомлюється компетентність Е. Зеєром. На його думку, компетентність - це інтегративна якість особистості, що включає систему необхідних знань, умінь і навичок, достатніх для виконання певного виду професійної діяльності.

Цікаве уточнення вносять до розуміння терміна «компетентність» інші науковці, зокрема О. Дубасенюк, Н. Сидорчук [10], розуміючи компетентність як складну інтегральну характеристику особистості, деталізуючи її через «здатність вирішувати проблеми і типові завдання, які виникають у реальних життєвих ситуаціях, у різних сферах діяльності на основі використання знань, навчального й життєвого досвіду відповідно до засвоєної системи цінностей» [5].

Отже, узагальнюючи думки дослідників щодо специфіки термінів компетентність та компетенція підкреслимо узагальнений інтегральний характер цих понять стосовно знань, умінь і навичок. До компетентності належать такі якості як самоорганізація, самоконтроль, самостійність, самовизначення, рефлексія, саморегуляція. Під терміном «компетенція» розуміють готовність особистості до певної діяльності. Причому це базується на існуючих знаннях та досвіді, які набуваються у процесі навчання.

Далі для того, щоб підійти до осмислення поняття «технологічна компетентність» педагога професійного навчання, нам необхідно звернутися до характеристики складових цього поняття, а саме «професійна компетентність».

Розглянемо ключові погляди науковців на визначення поняття «професійна компетентність». Говорячи про професійну компетентність педагога професійного навчання, відзначимо низку вчених, які займаються вивченням різних аспектів підготовки фахівців. Так, О. Петренко [8], С. Скворцова [11], В. Ягупов [13] та ін. розуміють сутність професійної компетентності педагога професійного навчання як новоутворення суб'єкта діяльності, що формується в процесі професійної підготовки та є системним проявом знань, умінь, здібностей та особистісних якостей, які дозволяють успішно вирішувати завдання, що становлять сутність професійної діяльності; винятково важливі якості особистості; його здатність перетворювати спеціальність на засіб формування професіоналізму в учня; сукупність професійно-педагогічних компетенцій тощо.

На думку О. Плуток, І. Яненко професійна компетентність являє собою здатність педагога діяти в ситуації невизначеності. Чим вище невизначеність, тим значніше ця здатність. У структурі професійної компетентності вони виділяють її технологічну складову, що включає «операційно-діяльнісний або операційно-процесуальний компонент компетентності педагога, яка має суттєвий вплив на ефективність навчання, і називається технологічна компетентність». У змісті даного компонента можна представити: блок знань

513

(методологічних, інформаційно-змістовних, методичних, технологічних, творчих); педагогічна техніка, набір різних методів і прийомів педагогічного впливу і взаємодії, вміння проєктувати і конструювати нові технології, творчі здібності та вміння [8].

З вищесказаного випливає, що професійна компетентність педагога професійного навчання - це якість особистості, здатної максимально реалізовувати себе в конкретних видах трудової діяльності і здатної адаптуватися до умов, що змінюються, керуючої професійною мобільністю, плануванням кар'єрного зростання, професійною самоактуалізацією.

Ми визначили деякі складові поняття професійна компетентність. Але слід зупинитися більш конкретно на аналізі поняття «технологічна компетентність», тому що воно є для нашого дослідження базовим.

Оскільки діяльність педагога професійного навчання безпосередньо пов'язана з інженерною складовою, вважаємо за необхідне розглянути технологічну компетентність як невід'ємний компонент професійної компетентності, враховуючи характеристику особистості і специфіку технологічної діяльності, як узагальненої для всіх областей.

Аналіз наукових досліджень до розкриття поняття «технологічна компетентність» дозволив нам виявити деякі особливості в підходах до розкриття її змісту, і, як наслідок, до її сутності. Функціональний аналіз змісту і характеру професійної діяльності педагога професійного навчання кваліфікує його працю як специфічний вид діяльності. Педагог професійного навчання повинен володіти сукупністю спеціальних, педагогічних, методичних і особистісних якостей, які значно відрізняють його від інших фахівців.

Термін «технологічна компетентність» можна трактувати двояко: з точки зору педагогічних наук, і з точки зору наук технічних. І оскільки діяльності педагога професійного навчання також властива біпрофесійна спрямованість, вважаємо, що поняття «технологічна компетентність» педагога професійного навчання має відображати і педагогічну, і професійну спрямованість.

При аналізі та розгляді сутності технологічної компетентності помітні спроби дослідників виділити у її структурі різні складові. Так О. Федорова визначає такі структурні елементи: блок знань, техніку проведення занять, педагогічні прийоми та методи роботи з учнями, прояв характеристик проєктування для розкриття творчих здібностей особистості. Автор звертається до змішання понять технологічної та професійної компетентності, не показуючи їх співвідношення, але роблячи спроби виявлення професійних елементів у структурі технологічної компетентності [12]. У роботах Е. Зеєра зазначається, що технологічність є загальнопрофесійною якістю особистості, що визначає продуктивність широкого кола навчально-пізнавальної, соціальної та професійної діяльності людини. При компетентнісному підході в освіті технологічність особистості, на нашу думку, слід віднести до технологічної

компетентності. Наукове бачення технологічної компетентності як інтегративної професійної якості особистості, резюмовано в роботах Л. Куліненко. Автор робить висновок, що ця педагогічна якість дозволяє не тільки освоювати нові освітні технології, а й конструювати їх [4]. Деякі автори, розглядають технологічну компетентність частіше з позицій предметної діяльності, спираючись на специфіку діяльності. Так, на думку С. Маркової, «технологічна компетентність» є важливим компонентом у професійній підготовці педагогів, що включає не тільки систему знань, умінь, норм і цінностей, а й можливість технологічних засобів для професійно-особистісного розвитку майбутніх педагогів професійного навчання.

Отже, аналізуючи психолого-педагогічну літературу і розуміючи технологічну компетентність як найважливішу складову професійної компетентності, ми прийшли до висновку що, технологічна компетентність педагога професійного навчання - це інтегративна цілісність знань, умінь і навичок, що обумовлює якість технологічної діяльності педагога в технічній і педагогічній областях.

Контекстний аналіз робіт науковців дозволив визначити ключові аспекти технологічної компетентності педагога професійного навчання: теоретичні пізнання в конкретній (і суміжній) галузі виробництва; сформовані навички практичної діяльності та організації технологічних процесів; практичний досвід самостійної виробничої діяльності; сформовані якості особистості, що сприяють здійсненню виробничо-педагогічної діяльності та постійному саморозвитку.

Дослідження змістовної сторони технологічної компетентності дозволили нам виділити три основні компоненти, які в повній мірі відповідають нашому розумінню досліджуваного феномена і можуть бути сформовані в процесі навчання майбутніх фахівців. До даних компонентів ми відносимо:

- мотиваційно-ціннісний, що відображає визнання цінності професії та ролі технологічної компетентності у її успішному здійсненні, що зумовлює мотивацію студентів до розвитку професійнозначущих якостей і бажання постійно самовдосконалюватися в професійній сфері;

- когнітивний, що визначає наявність теоретичних і практичних професійних знань, умінь і навичок; вміння систематизувати отримані знання, концентрувати увагу, критично оцінювати цілі і професійні завдання;

- діяльнісний, що включає групи технологічних умінь (цілепокладання, діагностичні, інформаційно-змістовні, операційно-методичні та контрольно-оціночні вміння), спрямованих на організацію і регулювання навчального процесу на основі сучасних технологій навчання.

Зміст визначених компонентів і їх взаємозв'язок дозволяє педагогу професійного навчання здійснювати продуктивну діяльність в обраній сфері виробництва і заломлювати за допомогою педагогічних інструментів інженерне знання в процесі підготовки кваліфікованих кадрів для різних галузей виробництва.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 7(41) 2024

Вивчення стану обраної нами проблеми в теорії і практиці педагогічної науки переконало нас в тому, що технологічна компетентність майбутніх педагогів професійного навчання не утворюється самостійно і вимагає спеціальних зусиль по її формуванню. Процес формування технологічної компетенції педагогів професійного навчання повинен здійснюватися комплексно. Формування технологічної компетенції педагогів професійного навчання, як і будь-який педагогічний процес, здійснюється під впливом цілого комплексу умов різного ступеня своєї виразності, спрямованості, стійкості, інтенсивності. Такі умови є силами, що визначають ефективність становлення особистості майбутнього фахівця, освоєння професійних цінностей, норм, звичок, досвіду соціально-цінного поводження.

У рамках нашого дослідження під педагогічними умовами ми будемо розуміти сукупність форм, методів, педагогічних прийомів спрямованих на формування та розвиток базових компонентів технологічної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання. При визначенні педагогічних умов нам було важливо сприяти прояві активної позиції всіх учасників освітнього процесу на основі осмислення себе, своєї діяльності, свого відношення до інших, до майбутньої професії; активізації їх навчально-пізнавальної діяльності, трансформації сформованих знань і умінь у власний педагогічний досвід, що забезпечить поетапне формування технологічної компетентності.

При пошуку підходів до вдосконалення формування технологічної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання ми розглядали безліч варіантів використання форм, методів і засобів навчання, створення педагогічних технологій і умов, освітніх середовищ і просторів з певними характеристиками. Виходячи з аналізу теоретичних джерел, з урахуванням отриманих даних у ході дослідження нами виділені наступні педагогічні умови формування технологічної компетентності майбутнього педагога професійного навчання: спрямування змісту, форм та методів викладання дисциплін професійного циклу в закладі вищої освіти на формування технологічної компетентності студентів з урахуванням механізму внутрішньо-особистісного розвитку; забезпечення гуманного, особистісно-орієнтованого характеру взаємодії студентів та викладачів; удосконалення змісту технологіч-них практик як підґрунтя для формування технологічної компетентності студентів.

Перша педагогічна умова була сформована з урахуванням можливостей дисциплін професійного циклу у становленні майбутнього педагога професійного навчання як особистості, як суб'єкта професійної діяльності. Методика реалізації першої педагогічного умови будувалася на принципах проблемності, співтворчості, конструктивної взаємодії і передбачала широке використання методів активного та інтерактивного навчання, що максимально наближають студентів до реал-ьної виробничої діяльності. У результаті

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 7(41) 2024

обґрунтування другої педагогічної умови, ми зробили висновок, що результатом ефективної особистісно-орієнтованої взаємодії студентів та викладачів є формування у студентів здатності до управління своєю діяльністю, собою як суб'єктом, перетворюючи навчання в дійсно корисний процес, підвищення мотивації, самопізнання, відповідальності за себе, свої дії, вміння робити вільний вибір і відповідати за нього. У процесі створення третьої педагогічної умови ми визначили, що, технологічна практика забезпечує можливість раннього професійного самовизначення студентів, що дозволяє із самого початку сформувати мету майбутньої професійної діяльності як одне з джерел внутрішньої мотивації. У ході технологічної практики студенти закріплюють і поглиблюють знання, отримані в процесі теоретичного навчання, здобувають необхідні уміння, навички і досвід практичної діяльності на конкретному виробництві, як місці майбутньої роботи, що підвищує інтерес у процесі виконання завдань з прикладної тематики та дозволяє скоротити термін адаптації на підприємстві.

Отже, цілком зрозуміло, що визначені педагогічні умови достатньо тісно взаємозв’язані суттєво і процесуально, як компоненти технологічної компетентності педагога професійного навчання.

Висновки. Теоретичний аналіз наукових досліджень показує, що досліджувана нами проблема актуальна на сьогодення, змістовно складна, багато аспектна та вимагає свого подальшого осмислення. Дослідження дозволило уточнити та конкретизувати поняття «технологічна компетенція педагога професійного навчання», під яким розуміється інтегративна цілісність знань, умінь і навичок, що обумовлює якість технологічної діяльності педагога в технічній і педагогічній областях. Визначити структуру, зміст та механізми формування технологічної компетенції майбутніх педагогів професійного навчання. Структура технологічної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання є системою взаємопов'язаних та взаємозумовлених компонентів: мотиваційно-ціннісного, когнітивного та діяльнісного. Виходячи з аналізу теоретичних джерел, з урахуванням отриманих даних у ході дослідження нами виділені взаємопов'язані педагогічні умови, що дозволили результативно формувати кожен компонент технологічної компетентності педагога професійного навчання.

Перспективним є розробка електронного навчально-методичного комплексу, що сприяє формуванню технологічної компетентності; розгортання даного процесу в системі безперервної професійної освіти.

Література:

1. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті // Вища освіта України. 2009. №3 (додаток 1). Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорії, технології». С. 21-24.

2. Головань М. С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2011. – № 8. – С. 224-233.

 517

3. Гушлевська І. Поняття компетентності у вітчизняній та зарубіжній педагогіці // Шлях освіти. 2004. № 3. С. 22.

4. Куліненко Л. Сутність та специфіка формування технологічної компетентності фахівців технологій у процесі професійної підготовки // European Modern Studies Journal. – 2019. – Т. 3. – № 1. – С. 28 – 40.

6. Марущак О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. 2015. Вип. 7(1). С. 88-91.

7. Моштук В. В. Сутність поняття «проектно-технологічна культура» та її основні структурні компоненти // Технологічна освіта: досвід, перспективи, проблеми. 2011. № 2. С. 204-211.

8. Петренко О. Б. Професійна компетентність сучасного вчителя. Збірник наукових праць РДГУ. 2016. Вип. 3. С. 327.

9. Плуток О. В., Яненко І. М. Технологічна компетентність педагога професійного навчання у світлі сучасної парадигми освіти. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2016. Вип. 137. С. 334–337.

10. Сидорчук Н.Г. Порівняльний аналіз понять «компетенція» та «компетентність» як складних психолого-педагогічних феноменів // Проблеми освіти: збірник наукових праць. – Спецвипуск. – Вінниця-Київ, 2015. – С. 78-81.

11. Скворцова С.О. (2009).. Професійна компетентність вчителя: зміст поняття. Наука і освіта, 4, 93-96 (Skvortsova, S.O. (2009). Teacher's professional competence: the meaning of the concept. Science and Education, 4, 93-96).

12. Федорова О.В. Технологічна компетентність як предметна компетентність вчителя трудового навчання та технологій. The VIII International Science Conference "Problems and tasks of modernity and approaches to their solution", Tokyo, Japan. 2021. С. 169-173.

14. Ягупов В. В. Провідні методологічні характеристики основних видів компетентності майбутніх фахівців, які формуються у системі професійно-технічної освіти // Модернізація професійної освіти і навчання : проблеми пошуки і перспективи; зб. наук. праць / [редкол. : В.О. Радкевич (голова) та ін.]. – К. : Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2012. Вип. 2. С. 45-59.

15. Zymnyaya Y. A. Kompetentsyya y kompetentnost′ v kontekste kompetentnostnoho podkhoda v obrazovanyy [Elektronne dzherelo] / Y.A. Zymnyaya. – Rezhym dostupu: http:// www.rusreadorg.ru/ckeditor_assets/attachments/63/i_a_zymnaya_competency_ and_competence.pdf.

References:

1. Bekh I. D. (2009), Competency approach in modern education // *Higher education of Ukraine. 3 (Appendix 1). Thematic issue "Pedagogy of the higher school: methodology, theories, technologies"*. P. 21-24 [in Ukrainian].

2. Golovan M. S. (2011), Competence and competence: a comparative analysis of concepts // *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 8.* P. 224-233 [in Ukrainian].

3. Gushlevska I. (2004), The concept of competence in domestic and foreign pedagogy // *Way of education. 3*. P. 22 [in Ukrainian].

4. Competency approach in professional training of future technology teachers: collective monograph General. ed.: A. M. Gedzik. Uman: Publisher "Sochinsky M.M." 2017. 280 p. [in Ukrainian].

5. Kulinenko L. (2019), The essence and specifics of the formation of technological competence of technology specialists in the process of professional training // *European Modern Studies Journal. Vol. 3*, 1. P. 28-40 [in Ukrainian].

6. Marushchak O. (2015), Formation of the professional competence of the future technology teacher // *Scientific Notes [Kirovohrad State Pedagogical University named after Volodymyr Vinnichenko]. Series: Problems of the methodology of physical, mathematical and technological education.* Issue 7(1). P. 88-91[in Ukrainian].

7. Moshtuk V. V. (2011), The essence of the concept of "project-technological culture" and its main structural components // *Technological education: experience, prospects, problems*. 2. P. 204-211[in Ukrainian].

8. Petrenko O. B. Professional competence of a modern teacher. Collection of scientific works of RDSU. 2016. Issue 3. P. 327 [in Ukrainian].

9. Plutok O. V., Yanenko I. M. Technological competence of a teacher of professional training in the light of the modern paradigm of education. Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences. 2016. Issue 137. P. 334-337 [in Ukrainian].

10. Sidorchuk N.G. (2015), Comparative analysis of the concepts of "competence" and "competence" as complex psychological and pedagogical phenomena // *Problems of education: a collection of scientific papers. - Special issue. – Vinnytsia-Kyiv,* P. 78-81 [in Ukrainian].

11. Skvortsova S.O. (2009).Professional competence of the teacher: the content of the concept. Science and Education, 4, 93-96 (Skvortsova, S.O. (2009). Teacher's professional competence: the meaning of the concept. Science and Education, 4, P. 93-96 [in Ukrainian].

12. Fedorova O.V. Technological competence as a subject competence of a teacher of labor education and technology. The VIII International Science Conference "Problems and tasks of modernity and approaches to their solution", Tokyo, Japan. 2021. P. 169-173 [in Ukrainian].

13. Yagupov V. V. (2012), Leading methodological characteristics of the main types of competence of future specialists, which are formed in the system of professional and technical education // *Modernization of professional education and training: problems, searches and prospects; coll. of science works / [ed. : V.O. Radkevich (head) and others*]. – K.: Institute of Vocational and Technical Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Issue 2. P. 45-59 [in Ukrainian].

14. Zymnyaya Y. A. Kompetentsyya y kompetentnost′ v kontekste kompetentnostnoho podkhoda v obrazovanyy [Elektronne dzherelo] / Y.A. Zymnyaya. – Rezhym dostupu: http://www.rusreadorg.ru/ckeditor_assets/attach ments/63/i_a_zymnaya_competency_ and_competence.pdf.